

MIRCEA CEL MARE ȘI LUPTELE SALE CU TURCII

ÎN POVESTIREA LUI
NEAGU DJUVARA

CU ILUSTRĂȚIILE LUI
RADU OLTEAN

EDIȚIA A PATRA REVĂZUTĂ ȘI ADĂUGITĂ

1. Cine a fost Mircea și de ce i s-a spus „cel Bătrân“

Ați aflat deja de la școală despre Mircea cel Bătrân, domn al Țării Românești (adică al Munteniei), care a domnit între 1386 și 1418, ducând lupte grele cu turcii. Apoi, probabil ați citit sau poate chiar ați învățat pe dinafară, din *Scrisoarea III* a lui Eminescu, superba evocare a bătăliei de la Rovine: înainte de înfruntare, sultanul îl sfidează pe Mircea cu aceste cuvinte: „Și, purtat de biruință, să mă-mpiedic de-un moșneag?“ Iată că și genialul Eminescu s-a înșelat asupra înțele-

sului epitetului „cel Bătrân“, căci pe vremea lui, la noi, cercetările istorice erau abia la început! În realitate, la Rovine, Mircea era foarte tânăr. „Cel Bătrân“ i s-a zis în veacurile următoare, când au ajuns în scaunul Țării Românești și alți domnitori purtând (sau luând la înscăunare) acest nume. Atunci când se pomenea de primul voevod Mircea, de marele Mircea, i se spunea „cel Bătrân“, adică „cel Vechi“, cel din vechime. Asta înseamnă „cel Bătrân“. Să știți, de asemenea, că datorită înfăptuirilor și a nobleței caracterului său i s-a mai zis și „cel Mare“: Mircea cel Mare. Veți judeca și voi, din povestirea care urmează, dacă e vrednic să i se spună astfel.

2. Din ce familie se trage Mircea și cum ajunge domn

În cartea *Cum s-a născut poporul român*, v-am povestit pe scurt cum s-a întemeiat voevodatul Munteniei. Primul domn numit „Mare-Voevod“ al Țării Românești a fost Basarab, la începutul veacului al XIV-lea. Știți cum se numără veacurile la noi: al XIV-lea ține din anul 1301 până în 1400, după cum al zecelea an din viața fiecăruia

Arborele genealogic al primilor domni Basarabi și al alianțelor matrimoniale făcute de aceștia

dintre voi e cel care a trecut de când ați împlinit nouă ani până ați împlinit zece ani. (Și dacă am zis „la noi“, am făcut-o ca să aflați că sunt țări unde veacurile se numără altfel: de pildă, italienii îi zic aceluiași secol al XIV-lea *trecento*, adică „trei sute“, fiindcă începe în 1300, iar secolului următor, cel de după 1400, îi zic *quattrocento*, adică „patru sute“, ambele fiind veacuri mari în istoria Renașterii artistice din Italia.) V-am explicat de ce i s-a zis lui Basarab „Mare-Voevod“: fiindcă a fost primul

dintre micii stăpânitori din părțile noastre care a reușit să-i unească sau să-i supună pe toți cnejii și voievozii dintre Carpați și Dunăre pentru a forma un singur stat, de dimensiuni mai mari.

Tatăl lui Basarab fusese poreclit Negru-Vodă, și așa i-a rămas numele în tradiția populară conform căreia Negru-Vodă ar fi trecut din Făgăraș, cu ceata lui, peste munți, în Muntenia. Lui Basarab i-a urmat fiul său, Nicolae Alexandru, iar un fiu al acestuia, Radu-Vodă, e tatăl lui Mircea. Vedeți ce curând domnește Mircea după întemeierea țării, după „descălecare“, ca să folosesc un cuvânt tradițional: Basarab Întemeietorul e doar străbunicul său! Unii dintre voi au avut poate norocul să mai apuce vreun străbunic sau vreo străbunică; Mircea nu l-a apucat pe Basarab, dar această comparație vă ajută să intuiți ce aproape era Mircea de începuturile Țării Românești.

Nu ajunge acum să vă spun cine au fost înaintașii lui pe linie bărbătească, adică din tată-n fiu. Am să vă vorbesc și despre alte neamuri cu care era el înrudit sau încuscrit, căci în Evul Mediu, pe vremea regimului feudal – sistem în care toți stăpânitorii din Europa, principii și regii, erau legați între ei prin alianțe sau jurăminte de credință –, legăturile de familie jucau un rol primordial. De aceea, trebuie să vă inițiez puțin în *știința genealogiei*, adică a disciplinei care se ocupă de filiații și înrudiri în sânul familiilor, în special al celor domnitoare sau nobiliare, și veți descoperi cu surprindere ce rude mari avea Mircea al Țării Românești, cum era el înrudit cu despoții sârbi, cu țarii bulgari, cu marii-grofi unguri și chiar cu regi și împărați! Astfel, veți înțelege mai ușor în ce spațiu larg, mult peste granițele țării, s-a desfășurat activitatea lui.

Veți găsi schițat aici ceea ce se numește un „arbore genealogic“. Aceia dintre voi pe care îi distrează un asemenea joc pot urmări în cadrul lui amănunțele povestirii ce urmează. Și n-au nevoie să țină minte nici un nume, ci numai să rețină, ca pe un fapt istoric, această extraordinară încâlcire de înrudiri.

Astfel, două surori ale lui Radu-Vodă, tatăl lui Mircea, au fost, una, pe nume Ana, soția țarului bulgar de Vidin, Strațimir, cealaltă, Elisabeta, soția celui mai înalt demnitar de origine germană din Ungaria, palatinul Vladislav de Oppeln. Fiicele acestor două mătuși ale lui Mircea erau deci verișoarele lui primare: ei bine, prin căsătoriile lor a ajuns Mircea să fie încuscrit cu ducele Moraviei, cu stăpânul Sloveniei, cu regele Bosniei și, în cele din urmă, cu regele Poloniei, Vladislav Jagiełło (polonezii pronunță

Cuprins

1. Cine a fost Mircea și de ce i s-a spus „cel Bătrân“ / **5**
2. Din ce familie se trage Mircea și cum ajunge domn / **6**
3. Ce se întâmplă în Europa la începutul domniei lui Mircea / **9**
4. Cum arăta Țara Românească în vremea lui Mircea cel Bătrân (1386–1418) / **15**
5. Turcii ajung vecini cu românii la Dunăre / **26**
6. Marea bătălie de la Rovine împotriva sultanului Baiazid Fulgerul / **30**

7. La Nicopole, „împărați și regi s-adună / Să dea piept
cu uraganul ridicat de Semilună“ / **39**
8. Baiazid Fulgerul e învins de Timur-Lenk, iar Mircea
ajunge „făcător de sultani“! / **55**
9. În ultimii ani ai domniei lui Mircea,
nori negri se adună din nou la granițele
Țării Românești / **65**

